

Móra Ferenc ismeretlen levelei Kosztolányi Dezsőhöz

Sáfrán Györgyi Kosztolányi Dezső hagyatékáról nemrég megjelent repertóriumát, eddig publikálatlan Móra-leveleire is utal.¹

A levelek, egy kivételével 1922-es keltezésűek, s igen érdekes adalékokkal szolgálnak Móra és Kosztolányi kapcsolatáról, amelyről eddig nagyon keveset tudunk. Ugyanakkor a korra jellemző történetet ismerhetünk meg belőlük, mely egyben szegedi vonatkozású is.

1922 nevezetes esztendő Móra életében, mert ekkor ünnepli újságírói pályafutásának 20. évfordulóját. Ebből az alkalomból így emlékezik meg róla a *Szeged* című napilap: „Ifjúsága elszállt, de szegénysége és lelki gazdagsága megmaradt. Hivatott hírlapíró —, 20 év alatt mindent írt az újságba, de egy árva betűt papírra nem vetett, ami a kitisztult ízlésével, a becsületes hitével és meggyőződésével ellenkezett volna. Egyesek szemében tehát senki, sokak előtt valaki: író, költő, a magyar kultúrának hasznos munkása, akinek keze alól a magyar írásművészet csodaszép kincsei kerülnek elő. Húsz év óta ezt a várost szolgálja, és ha két évtized alatt néhánéha meg is sebezte egy-egy tüske a szívét, ő csak haladt némán, szerényen, a megélhetés nehéz gondjával küzdve a maga útján...”² A megemlékezésben előforduló „sebző tüske” kifejezés valószínűleg arra utal, hogy a fehérterror idején Mórát állandó támadások érik, hazaárulónak bélyegzik, meg kell válnia a *Szegedi Napló* főszerkesztői székétől, ellenségei letartóztatását követelik, s meghurcolják, sőt, egy későbbi, leleplező vezércikke miatt 1923 júniusában vádat emelnek ellene, nemzetgyalázás címén.³ Az 1922-es esztendő nemcsak ünnepi jubileum Móra életében. A forradalom és a megtorlás véres eseményei lelke mélyéig megrázták. Úgy tetszik, mintha az ellenforradalom idején hitét is elvesztette volna az emberben. De rövid idő múlva újra a régi, „harcos” Mórát ismerjük fel cikkeiben, sőt humora is visszatér, olykor kesernyés iróniával fűszerezve. A Kosztolányi Dezsőhöz írt levelek is ezt bizonyítják.

Az alább közölt levelek keletkezésének rövid története a következő: Móra 1922 áprilisában az Enyedi-féle műgyűjtemény bírósági leltározására utazik fel Pestre,⁴ s valószínűleg ez alkalommal találkozik Kosztolányi Dezsővel, aki elmondja neki, hogy Várossy Gyula szegedi író sajtópört indított a budapesti *Új Nemzedék* szerkesztősége ellen egy öt sértő névtelen cikk miatt. E cikk szerzője történetesen Kosztolányi, aki nehéz helyzetbe került, mert Várossy Gyula elleni írásában a becsületsértés fogalmát is kimerítő kifejezéseket alkalmaz.

Várossy Gyula 1911 óta él Szegeden, a *Szegedi Napló*ba és a *Szegedi Híradó*ba is írogat, valószínűleg innen származik kapcsolata Mórával.⁵ Politikai cikkeket is írt, és baloldali elvei miatt sokat támadják. A szegedi szélsőjobboldali körök szemére vetik például, hogy a *Szegedi Friss Újságnál* „a halott vörös katonák sírjának megkoszorúzására indított propagandát”, majd a „Békeműhely falai között éppen a papi házasság megengedését indítványozta”.⁶ Nevezik „napraforgó lovagnak”, a „magyar és keresztény eszmék renegátjának” és az „Internacionálé titkos pártfogójának”.⁷ A gúnyolódások keresztútjába végképp akkor kerül, amikor tudomást szereznek egy készülő emlékirat-könyvről,⁸ melyben tisztázni akarja magát kortársai előtt a személyét ért támadások vonatkozásában. 1920 augusztusában a szegedi *Új Nemzedék* leközli Várossy könyvével kapcsolatos előfizetési felhívását, amelyet zsidó hitközségeknek is eljuttatott. A lap Várossyt haszonleséssel gyanúsítja és így sértegeti: „A felhívásra már is hatalmas pénzt gyűjtött, s ezért őt a keresztény magyarság megvetéssel sújtja.”⁹ „Ő a békeműhely örökké békétlenkedő abbéja, a nyugtalan nyugalmazott atya, könyvet írt a zsidó faj védelmére.”¹⁰

Valószínűleg a Várossy Gyulával foglalkozó szegedi cikkekre a budapesti társalap is felfigyel, és foglalkozik az említett előfizetési felhívással: Várossyt felfüggesztett,

„volt katolikus papnak, társadalmi törtetőnek, sótalan írónak” nevezik.¹¹ Várossy Gyula, aki amúgy is érzékeny és hiú ember, ezt az ország-világ előtti sértést már nem tudja elviselni, s 1920. december 10-én sajtópört indít az ismeretlen cikkíró ellen. Ugyanakkor természetesen nem tudja, hogy a cikk szerzője Kosztolányi, s bár a sajtópör húzódik, nem mond le kártalanítási követeléséről, elégtételt akar kapni. Kosztolányinak kezd kellemetlenné válni az ügy, meg akarja őrizni inkognitóját, s ezért fordul Mórához — közvetítsen közte, azaz az ismeretlen cikkíró és Várossy Gyula között.¹²

A történetet a továbbiakban nem kell magyarázgatnunk, hiszen a levelek mindenre választ adnak. Az első levél hangja igen hivatalos és tartózkodó, Móra még nem tudja, mit akar tőle Kosztolányi. A továbbiakban azonban Móra egyre jobban belemelegszik az ügybe, érezzük, hogy szórakoztatja az eset, s jót mosolyog magában az „öreg bölényvadász” Várossyn, akit minden hibájával együtt jól ismer, de Kosztolányin is derül, aki igencsak fura helyzetbe került. Móra sziporkázó szellemességgel ontja ötleteit, legyen a cikkíró neve *Harmos Gyula* (ez a névválasztás nem véletlen, mert Kosztolányi felesége Harmos Ilona), aki egy „szegény tintakuli”, s a bűnbánó nyilatkozat megírása után „vérző szívvel búcsút mond az édes hazának és kivándorol majd rokonaihoz Brazíliaba dohányt ültetni!” A levelek hangulata egyre közvetlenebb, Móra szegedi találkozásra hívja Kosztolányit, s a történet végére pontot tevő levélben „Barátom Uram”-tól igaz barátsággal búcsúzik. Móra közbenjárása sikeres volt, Kosztolányit nem „molesztálták” többé.

A levelek sora itt megszakad, de nem valószínű, hogy Móra és Kosztolányi levelezése csak ebből a néhány darabból állott volna.¹³ Ezt bizonyítja az 1933-as keltezésű levél is, melynek stílusa állandó, közvetlen baráti kapcsolatra mutat.¹⁴ E feltevésünket igazolja Kosztolányi egy objektív hangú kisebb tanulmánya Móráról, amelyben a „vidéki író” portréját festi és hatásának titkát kutatja. „Móra Ferenc hatásának másik magyarázata az, hogy testileg-lelkileg példája a magyarnak. Egészségesen sötétpiros arcát mintha a szabad puszták szellője fújta volna ki. Dús, zúsmarás haj csapzik nyílt férfihomlokára. Száján mosolygó bölcsesség. Szemében méltóság, figyelem. Nagyon szerény, de nagyon önértetes. Fáradhatatlan munkás, aki a vidéki szerkesztőségekben évtizedek óta vágja a rendet. Világnézetét derűsnek szokás nevezni. Én nem tartom annak. Derűs ez, de borús is egyszerre, az édest vegyíti a keserűvel, a nyájasságot a gúnnyal, a politikai hitet a mindenbe beletörődő közönnyel, az andalgást a teremtettével, a szomorkodást a duhajsággal, a megbékélést a dohogással, s egy csipetnyi rokonszenves lázadással. Ezek a tulajdonságok azonban nem mondanak egymásnak ellent, hanem szervesen, arányosan összeolvadnak a »humor« nedűjében.

Úgy beszél, mint a tápéi paraszt, de valójában szenvedélyes könyvbűjő, talán az utolsó polihisztor.”¹⁵ Kosztolányi a köztük levő barátságot „bűvös egyetértésnek” nevezi, és úgy érezzük, ez a kifejezés nem csupán frázis, hanem a „nyugatos” költő őszinte, meleg megnyilatkozása.

MADÁCSY PIROSKA

1

Kedves Kollégám Uram,

szíves sorai a legjobbkor érkeztek, mert épen indulóban vagyok Budapestre. A múzeum egy nagy műgyűjteményt örökölt, annak a leltározásán kell résztvennem hivatalból. Sajnos, a találkozásra innen nem tudok tervet csinálni, mert nem tudom, milyen lesz a hivatalos elfoglaltságom és a baráti lekötöttségem. (Csak muszájból, tehát ritkán megyek Pestre s a jó embereim szeretete mint gyöngye akaratú embert olyankor minden szabadságomtól megfoszt.) Legjobb lenne, ha kollégám uram szabná meg a találkozás helyét és idejét a szállásomra dirigált értesítésben (Főherceg Sán-

dor-utca 13. I. Szalay József dr. úr leveleivel), én aztán föltétlenül kimódolom, hogy ahhoz tarthassam magam. Legfőljebb annyit kérek, hogy lehetőleg a délutáni, vagy esti órákra méltóztassék velem rendelkezni, mert úgy sejtem, a hivatalos naplopás délelőttönként lesz. Mivel ennek színhelye Budán van (Ostrom-utca 2. Enyedi-palota), esetleg a déli órákban valamelyik budai kocsmában, vagy kávéházban is találkozhatunk, ha ez önnek kényelmesebb.

Hétfőn este érkezem fel s péntek estig minden esetre fönt maradok. Azt mondanom sem kell, hogy bármiben a legnagyobb készséggel állok rendelkezésére.

Régi becsüléssel igaz híve:

Móra Ferenc

Szeged 1922. ápr. 22.

2

Sz. 1922. V. 2.

Kedves Kollégám Uram,

Kicsit nehezen megy a dolog az öreg bölényvadással — a külső sordidusságára értem —, mert arcátlanul ki akarja használni a helyzetet. Harmos Gyula szegény tintakuli nevében tárgyaltam vele, a kivel szemben a következő feltételeket szabja meg:

1. elégtétel a budapesti Új Nemzedék-ben a lap részéről; a szöveg előbb leküldendő Szegedre betekintés s esetleg módosítás végett;
2. elégtétel H. Gy. nevével a szegedi Új Nemzedék nyíltterében H. Gy. költségén;
3. 1000 K a panaszos ez ügyben tett budapesti útjának költségei fejében;
4. Ábrahám Dezső ügyvéd esetleges költségeinek megtérítése; lehet, hogy egy fillér sem, de lehet hogy pár ezer korona is.

Ezekkel szemben kollégám uramnak a következőket javalnám: Az 1. pontot méltóztassék elfogadni s fogalmazni egy olyan nyilatkozatot, a melyet az Új Nemzedék leadhat, ebbé V. Gy. legfőljebb azt fogja még beleírni, hogy ő nagy magyar író és előkelő politikus.

Tessék elfogadni a 3. pontot is, elvégre ha ön Szegedre lefáradt volna hozzám, az többre került volna.

A 2. és 4. pontot azonban szigorúan vissza kell utasítani. Az egyiket azzal, hogy képtelenség ott is elégtételt adni, ahol sértés nem történt, ha Várossynak fontos, hogy Szegeden is tudomást vegyenek a dologról (s csakugyan az, mert helyben is folyik vagy öt sajtópere), gondoskodjék az Új Nemzedék rektifikálásának szegedi átvételéről ő maga. A mi az ügyvédi költségeket illeti, azt hiszem, ilyenek nincsenek, ezekbe H. Gy., mint szegény földönfutó újságíró nem mehet bele.

Meg vagyok róla győződve, hogy öreg barátom mind a két ponttól el fog állni, mert hiszen neki se kellemes a sajtóper. Azt hiszem, a dolgot megkönnyíti az, ha kollégám neki magának fog írni, mint Harmos Gyula. (Nagys. és főtiszt. Várossy Gyula ny. plébános, író, a Ferenc József-rend lovagja stb. Szeged, Vidra-utca 5.)

Borzasztó fontos, hogy az író és a Ferenc József-rend lovagja benne legyen, mert az apostol végtelen hiú. Írhatná ön a levelet nekem is, hiszen mondanom sem kell, hogy milyen szívesen állok rendelkezésére, de az öreg jó néven fogja venni, ha egyenesen hozzá fordul. A levél hangja persze megvesztegető legyen, anélkül azonban, hogy fegyverül lenne fordítható ön ellen, s méltóztassék hangsúlyozni benne, hogy többet nem tehet s ha ennyivel be nem éri, akkor ön kénytelen lesz a perben minden eszközt felhasználni a maga igazolására, — holott a bpesti Új Nemzedék lojális bocsánatkérése az egész ország katolikus társadalma szemében újra ragyogóvá fogja tenni V. Gy. érdemes nevét. A levelet természetesen hozzám juttatja majd el az

öreg tanácsadás végett s akkor tovább gyúrom, egészen bizonyos, hogy nem eredmény nélkül.

Addig is igaz szívvel köszönti:

Móra Ferenc

3

1922. V. 6.

Kedves Kollégám Uram,

Körülbelül várakozás szerint sikerült minden, a mint soraim mellékletéből méltóztatott látni. Várossy a két ponttól eláll; a mi a nyilatkozatot illeti a beszúrt módosítások elég ártatlanok s a maga részéről odabiggyesztett apostoli kijelentés megjelenését is bizonyára keresztül bírja ön vinni. Ezen kívül még csak egy tennivalója van önnek: elküldeni az 1000 koronát (V. Gy. Szeged, Vidra-utca 5.), természetesen H. Gy. nevében és megírni azt a „hosszabb, töredelmes” levelet, amelyet én H. Gy. nevében beígértem. Az öreg úr azt várja ettől a levéltől — lévén minden agyafúrtóságában is romantikus lélek — hogy ön egy szörnyű maffiát fog leleplezni, amely az ő elbuktatására összeesküdött s a leghallatlanabb intrikákat eszelte ki s a melynek szegedi mozgatói voltak stb. Azt gondolom, Ön egy megtévesztett lélek bűnbánatáról fog írni a Krisztus szíve szerint való papnak, aki ebben a rothadt világban a kevés jók és igazak vigasztalására adatott a jövődő zálogául stb. A mi a dolog titokzatos háttérét illeti, arra ön — annyi idő után — már nem emlékezik, önnek a szerkesztőség valamelyik vezető tagja kiadta a témát a megfelelő instrukciókkal s ön, mint szerény kis munkatárs, nem érdeklődött a háttér iránt, csak teljesítette kötelességét, a mit most már őszintén bán, fogadja ezért rosszalását s halálos holtáig hálásan fogja őrizni szívében az apostol emlékét, a kinek az apostolok sorsa jutott, a megostoroztatás. Lehet, hogy az öreg úr erre meg fogja önnek küldeni az arcképét, de a levelét mindenesetre mutogatni fogja a Keszeg-csárdában és esetleg egyéb sajtóperei tárgyalásánál a törvényszéken is. Épen ezért és nem tévedésből mondom én neki H. Gyulát, H. Károly helyett, hogy az ön sógora személye se legyen érintve: s jó lesz, ha H. Gy. is eltűnik a föld színéről: tessék a bűnbánó levelet azzal végezni, hogy ön, az utóbbi évek szomorú tapasztalatai után, vérző szívvel búcsút mond az édes hazának s kivándorol rokonaihoz Brazíliába dohányt ültetni.

Ne vegye rossz néven, kedves kollégám, ezeket a bolond instrukciókat, de én ismerem öreg barátomat és azt akarom, hogy a jövőben mindkettőnknek nyugtunk legyen tőle.

A mi a gyakorlati kivitelt illeti, tessék most már megírni a levelet, azt a pénzzel együtt postára tenni s aznap már le is lehet közölni a Várossy nyilatkozatát, — hiszen saját kézírása birtokában most már nem kell attól félnünk, hogy a pert nem vonja vissza.

Tudom, hogy a vele való levelezése nem lesz kellemes önre, de most már lehetetlen azt elkerülni s ugy-e, egy levelet megér az ön megnyugvása? hiszen a választ már legfeljebb mulatságul olvassa el.

Ezek után, remélem, tud békességesen aludni, s a jövő héten már el is felejtí az egész ostoba ügyet. Én végtelen örülök, hogy véletlenül szolgálatára lehettem önnek s vagyok igaz szívvel régi híve

Móra Ferenc.

Búcsúzóba egyet kérek öntől, kollégám:

Ha egyszer megint mifelénk találna járni, nézzen be hozzám, hogy folytathassuk a pesti elbeszélgetést.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ GYORSÍRÁSI FELJEGYZÉSEIBŐL:

APOSTOL.

Nyilatkozat.

...Az Új Nemzedék 1920. január 1. (v. 11)-i számában egy cikk jelent meg, melyre válaszom:

kijelentjük, hogy a cikk a mindnyájunk által ismert kitűnő író, sem emberi becsületében sérteni nem akarta s minthogy a cikk írója ma már nem tagja szerkesztőségünknek...
téves információk alapján írta a közleményt.

MEGJEGYZÉS MÓRA FERENC KÉZZEL ÍRT LEVELÉRE:

Az Új Nemzedék 1920. január 11. számában cikk jelent meg, mely egy előfizetési felhívással foglalkozott. Szívesen kijelentjük, hogy a cikk Várossy Gyulát, az ismert író és publicistát, a Ferencz József rend lovagját se írói, se egyéni becsületében sérteni nem akarta s minthogy a cikkíró, aki már rég nem tagja szerkesztőségünknek, egyes megjegyzéseit téves információk alapján írhatta, ezeket tárgyaltalanak tekintjük.

4

Kedves Barátom Uram,

V. Gy. bátyánk most bicegett el tőlem, nagyon meg van elégedve, csak két dolgot, ...egyik, hogy az 1000 K még nem jött meg, a másik, hogy a „fölbujtók”-ról nem kapott a H. Gy. levelében információt. Ami az elsőt illeti, a pénz bizonyára postán van azóta, ugy-e? Ami pedig a fölbujtókat nézi, hozzám írandó levelében tessék nekem is őszintén kijelenteni, hogy igazán nem emlékezik semmire, hiszen tudhatom magamról, hogy az újságíró végzi, a mit a szerkesztője ráparancsol. Örülök, hogy túlesett rajta s nem terheli vele többé a memóriáját stb.

Amint ez a levél s főleg a pénz megjön, Ábrahám azonnal megkapja az utasítást a per beszüntetésére. Most közöld azzal a megtévedt fiúval Ferikém, hogy a per már megszűnt, én úriember vagyok és ebben a dologban is a krisztusi szeretet vezérel, se a lapot, se a fiút nem zaklatom többé, mert látom az őszinte bűnbánatot, de méltányos, hogy megkapjam a pénzt és az informátorok nevét, az utóbbit a pénz vétele után elfogja engedni az öreg úr, aki természetesen most minden felé házal a városban a Harmos Gyula levelével. Akit bizony jó volt Károlynak nem nevezni, mert az apostol most két szegedi lapban is elmondja az ő megdicsőülése történetét és nagy részeket közöl Harmos Gyula leveléből. Örültem kedvez már most, hogy akadt valaki, aki ismeri Harmos Gyulának az apját (!), aki szegedi ember, valami leszámoló tisztviselő s Várossy Gyula szerint biztos, hogy ő informálta a fiát.

Ez a fatális véletlen azonban ne fájdítsa a fejét, kedves barátom, mert hiszen a dolog már tényleg el van intézve s ezek a figurázások már nem komolyak. Most már tőlem is csak pár soros értesítést fog kapni, arról, hogy Ábrahám Dezső megkapta az utasítást s még Várossy Gyulának egy levelét kellene elszenvednie, a mit még ír önnek. Bizonyosan nagyon szép levél lesz és irgalmatlan hosszú és ostoba, de nem lesz muszáj elolvasnia.

Sőt legokosabb lesz felbontatlanul visszaküldeni, ráírván, hogy „a címzett ismeretlen helyre távozott”. Ezzel legalább H. Gy. úr végérvényesen befejezi földi pályáját s Kosztolányi Dezsőt sem molesztálják többet.

Igaz barátsággal

Móra Ferenc.

Sz. 1922. V. 11.

5

SOMOGYI KÖNYVTÁR ÉS VÁROSI MÚZEUM SZEGED

.....sz.

Szeged, 1933. IV. 20.

19....

Kedves Barátom,

valaki Ilonka című versedet követeli rajtam, a mit én, mint néhai költő, nem tartoznam ismerni, mert minden rendes kortársköltő csak a maga verseit ismeri, — én szerencsére magamét se. Ellenben mint könyvtár-igazgatónak kötelességem más költő rajongóinak a kiszolgálása is. Most már én felejthetetlenül emlékszem egy versedre, a melyben ez a név elő fordul mindjárt az első strófában, de ennek se címe, se hangulata nem azonos a keresettével, a mely állítólag játék az Ilonka névvel, amellyel szemben magam is érdekelt fél vagyok. Nagyon leköteleznél, ha megírnád, melyik kötetedben található, — úgy tudom, egy híjján mind meg van a könyvtárban. Arra kérni se merlek, hogy gépeltetnéd le, arra az esetre, ha éppen a hiányzó kötetben volna. Majd főlhajtják valahol, csak a kötet címét megkapják.

Hivatalos szám alatt, de nem hivatalos szívvél

köszönt öreg szolgád:

Móra Ferenc

JEGYZETEK

1. Sáfrán Györgyi: Kosztolányi Dezső hagyatéka. Az MTA Könyvtára kéziratárának katalógusa. 1978. Ms 4624/338—348.
2. Szeged, 1922. május 4. Hírek-rovat.
3. Konstruktio bombával és ököllet. Szeged, 1923. február 22.
4. Móra Ferenc öz. Ambrozovics Dezsőnének. Szeged. 1922. IV. 21. Móra Ferenc levelesládája. Tiszatáj. Irodalmi Kiskönyvtár. Szeged, 1961. 173. lap.
5. Várossy Gyula (Szeged, 1858—1926) író, költő. Várossy Mihály író testvére. Katolikus pap volt, előbb káplán Világoson, majd Lugoson plébános. 17 évi működése után lemond és Szegedre vonul nyugalomba. 1896-ban függetlenségi (Ugron-párti) programmal Csíkkarcfalván országgyűlési képviselő lett. Az 1880-as években több regénye és humoros elbeszélése jelenik meg: például az Apák bűne, 1886; Gyémánt a homokban, 1891; Vörös Dániel, 1898 stb. Erdemeiért 1909-ben Ferenc József-rend lovagkeresztet kap. 1921 februárjában adja ki emlékiratait: Hazaáruló vagyok-e, mert a hazafias zsidókat védem?
6. Dr. Dobai Gyula: Válasz Várossy Gyulának. Szegedi Új Nemzedék, 1919. november 1.
7. Szegedi Új Nemzedék, 1919. október 21.
8. Várossy Gyula: Hazaáruló vagyok-e, mert a hazafias zsidókat védem? Szeged, 1921. február.
9. Zokon ne essék... Szegedi Új Nemzedék, 1920. július 16.
10. Zokon ne essék... Szegedi Új Nemzedék, 1920. augusztus 31.
11. Apostol — felülízással. Egy és más Várossy Gyula „volt” katolikus plébános készülő könyvéről. Budapesti Új Nemzedék, 1920. szeptember 12.
12. Jellemző, hogy Kosztolányi annyira nem tartotta fontosnak az esetet, hogy nem is emlékezett pontosan, az Új Nemzedék mely számába írta cikkét. (A „nyilatkozatban” 1920. január 1. vagy 11-re emlékezik.) Pedig Várossyt máskor is megcspikede, például az Új Nemzedék 1920. október 31-i számában a „Pardon” rovatban.
13. Kosztolányi 1923 nyarán Szegeden jár, s kellemes órákat tölt együtt Mórával és Juhász Gyulával. (Kosztolányi Dezső — Juhász Gyulához, Bp. 1923. június 3. Babits—Juhász—Kosztolányi levelezése. Akadémiai Kiadó, Bp. 1959. 216. l.). 1923 decemberében pedig újra szíves-séget kér a megbízható Mórától, szerezzen számára gyors információt, ezúttal egy izgalmas irodalmi problémával kapcsolatban. Levelében pontosabban egy, Az Estben megjelent. Ady-nak tulajdonított versről van szó, melyről azonban Kosztolányi feltételezi, Juhász Gyula írta. Mielőtt azonban a véleményét közlétenné, Juhász Gyulát is meg akarja kérdezni, s ezért kéri Móra segítségét. (Kosztolányi Dezső — Móra Ferenchez, Bp. 1923. karácsony napján. H. A. tulajdona.) Kosztolányi Dezsőnek ezt a levelét e számunkban közöljük. (A szerk.)
14. Móra valószínűleg Kalmár Ilona kérését tolmácsolja, amikor az Ilona névvel kapcsolatos verset kéri Kosztolányitól.
15. Kosztolányi Dezső: Móra Ferenc. Új Idők, 1927. október 2.